

ἀδραχτυλλήθρα

ἀδραχτυλλήθρα ἡ, ἀμάρτ. ἀγδαριουλλήθρα Χίος
Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδραχτύλλι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.

θρα. Τὸ φυτὸν ἀδραχτύλλι, ὁ ἴδ. [**]

ἀδραχτύλλι τό, ἀμάρτ. ἀτράχτυλλι ΘΧελδράιχ
ἀραξύλλι Θεσσ.—ΘΧελδράιχ 53 ΠΓεννάδ. 466 ἀτρά-

ξύλλι ΠΓεννάδ. 159 ἀδραχτύλλι Πελοπν. (Κυνουρ.)

ἀραξύλλι Πελοπν. (Αρκαδ. Τριφυλ.) ἀδραξύλλι Πε-

λοπν. (Αρκαδ. Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀτραχτύλλιον.

Διάφορα φυλλάκανθα φυτὰ τῆς δημώδους οίκογε-

νας τῶν ἀγκαθιῶν, τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (composi-

tae) ἐδώδιμα 1) Ἡ τῶν ἀρχαίων ἀτρακτυλίς, ἀτρα-

κτυλίς ἡ μαλλωτή (carthamus lanatus) τοῦ γένους τῆς

ἀτρακτυλίδος (carthamus). Συνών. ἀδράχτι τῆς γυ-

νναίκας (ἰδ. ἀδράχτι 11), ἀδραχτίδα 2. 2) Ἡ

ἀτρακτυλίς ἡ λευκόκαυλος (carthamus leucocaulus)

Συνών. ἀδραχτίδα 1, ἀδραχτυλίδα, ἀκάτιθιν τοῦ

Χριστοῦ (ἰδ. ἀγκάθι 15). Ἀμφοτέρων τῶν ἀνωτέρω

εἰδῶν τὸ στέλεχος χρήσιμον εἰς κατασκευὴν ἀτράκτων

πάλαι καὶ νῦν. 3) Τὰ δύοια φυτὰ ἀγριάγκαθο,

ἀγριομαστιχά, ὁ ἴδ., καὶ καρλίνα ἡ κορυμβαθής

(carlina corymbosa). [**]

ἀδραχτύλλικας ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδραχτύλλι.

Τὸ φυτὸν ἀδραχτύλλι, ὁ ἴδ. [**]

ἀδραχτύλλινας ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδραχτύλλινος.

Τὸ φυτὸν ἀδραχτύλλινος, ὁ ἴδ. [**]

ἀδραχτύλλινας ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδραχτύλλινος.

Τὸ φυτὸν ἀδραχτύλλινος, ὁ ἴδ.

ἀδραχτύλλινι τό, ἀδααχλίν' Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδραχτύλλινος.

*Ἀδραχτίτης, ὁ ἴδ. [**]

ἀδραχτύλλινος ὁ, Κρήτ. Θεσσ. (Καρδίτσ. Λάρισ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδραχτύλλι καὶ τῆς παραγωγικῆς

καταλ. -ίνος.

Τὸ φυτὸν ἀδραχτύλλι, ὁ ἴδ. [**]

ἀδραχτύλλινοχέρι τό, ἀμάρτ. ἀδραχτύλλινοχέρι Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀδραχτύλλινος καὶ χέρι.

Τὸ φυτὸν ἀδραχτύλλι, ὁ ἴδ. [**]

ἀδραχτύλλιώνι τό, ἀμάρτ. ἀδραχτελλώνι Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδραχτύλλι καὶ τῆς παραγωγικῆς

καταλ. -ώνι.

Πιθανῶς τὸ φυτὸν κνίκος ἡ ἱεράκανθα (cnicus benedictus) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae). [**]

ἀδραχτώνω Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδράχτι.

*Ἀδραχτιάζω, ὁ ἴδ.

ἀδρεπάνιστος ἐπίθ. Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Θράκ.

(Σαρεκκλ.) ἀδρεπάνιστος "Ηπ. (Χουλιαρ.) ἀδρεπάνιστος

"Ηπ. (Χουλιαρ.) ἀδρεπάνιστος "Ηπ. (Χουλιαρ.)

*Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. δρεπανιστὸς <δρε-

πανίζω.

Ο μὴ θερισθεὶς διὰ δρεπάνου, ἀθέριστος ἔνθ' ἀν.: Χωράφι ἀδρεπάνιστο Φιλιππούπ. Συνών. ἀδρέπανος 1,

ἀθέριστος.

ἀδρέπανος ἐπίθ. "Ηπ. Πελοπν. (Δημητσάν. Λακων.)

ἀδρέπανος "Ηπ. (Χουλιαρ.) ἀδρέπανος "Ηπ. (Χουλιαρ.)

ἀδρέπανος Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Λακων.) ἀδρέπανος

Πελοπν. (Λακων.) δέρπανος "Ηπ. δέρπανος "Ηπ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδρέπανος.

1) Ο μὴ θερισθεὶς διὰ δρεπάνου, ἀθέριστος "Ηπ.

(Χουλιαρ.) Πελοπν. (Λακων.) : Ἄδραπανο χωράφι Λακων.

Μοῦ 'μ'νι ἀδρέπανον τὸν χουράφ' ἀπ' τὴ βρουχὴ Χουλιαρ.

Συνών. ἀδρέπανος δρεπάνου.

2) Ο στερούμενος δρεπάνου,

οἳ αὖ δρεπάνου Πελοπν. (Λακων.) : Ἡρθε 'ς τὸ χωράφι

ἀδρέπανος.

β) Ο στερούμενος τῶν πάντων, ἐνδεής

(στερούμενος δηλ. καὶ αὐτοῦ τοῦ δρεπάνου τοῦ συνηθε-

στέρου τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων) συνήθως ἐν συνεκφ.

μετὰ τῶν ἐπιθ. νησικὸς καὶ ξερὸς Ζάκ. "Ηπ. Κεφαλλ.

Πελοπν. (Δημητσάν.): Εἶχε ἔνα σωρὸ βιός, μὰ τοῦ κάηκε τὸ

σπίτι καὶ σοῦ 'μεινε ξερὸς κι ἀδρέπανος Ζάκ. Κεφαλλ. Ἀπόμεινι

ξερὸς κι δέρπανος "Ηπ. || Φρ. Νησικὸς καὶ δέρπανος "Ηπ.

Κατ' ἐπέκτ. καὶ ἐπὶ πραγμάτων: Φρ. Τρώει ψωμὶ ξηρὸ

κι ἀδρέπανο (κατάξηρον, ἄνευ οὐδενὸς προσφαγείου)

Κεφαλλ. γ) Ἀπρακτος Κεφαλλ.: Δὲν ἔκαμε προκοπὴ

καὶ γύρισε ξερὸς κι ἀδρέπανος.

***ἀδρεραίνω**, ἀδρεραίνου Τσακων. ἀτρεραίνου

Τσακων.

*Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀδρερός.

Μετβ. μεγαλώνω, μεγεθύνω τι. Καὶ ἀμτβ. γίνομαι με-

γάλος, μεγεθύνομαι.

ἀδρεύω Πόντ. (Τραπ.) Σκόπ.

*Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός.

1) Γίνομαι σκληρὸς Σκόπ.: Ἄδρεψαν τὰ χέρια μ' ἀπ'

τὴ δ' λειά Σκόπ.

2) Γίνομαι δριμύς, πικρός, ταγγίζω,

ἐπὶ βουτύρου, ἔλαιου κττ. Πόντ. (Τραπ.)

Πβ. ἀδρίζω, ἀδρύνω.

ἀδρίζω Πόντ. (Χαλδ.) ἀδρίζω Νάξ. (Απύρανθ.)

*Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός. Πβ. μεταγγ. ἀδρῶ.

1) Γίνομαι σκληρός, σκληρύνομαι Νάξ. (Απύρανθ.):

Σὰ γρινόκουκκα 'σαι, καμένε ἐκεῖνα ὅσο δὰ μαερεύει κάνεις

ἀδρίζουνε καὶ σένα ὅσο σὲ καλοπιάνει, τόσο λωλαίνεσαι.

2) Γίνομαι δριμύς, ταγγίζω Πόντ. (Χαλδ.)

Πβ. ἀδρεύω, ἀδρύνω.

ἀδρόβακλος ἐπίθ. Κύπρ.

*Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. βάκλα.

Ο ἔχων μεγάλην καὶ παχεῖαν οὐράν, ἐπὶ προβάτου.

***ἀδροβεργίδα** ἡ, ἀδρονιβιργίδα Σάμ.

*Ἐκ α' συνθετ. ἀγνώστου καὶ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. βεργίδα.

Παγίς, διὰ τῆς ὁποίας συλλαμβάνονται πτηνά. Συνί-

σταται δὲ ἡ παγίς αὐτῇ ἐκ βέργας, τῆς ὁποίας τὸ μὲν ἐν

άκρον στηρίζεται στερεῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ δὲ ἄλλο ἄκρον κάμπτεται, λυγίζεται πρὸς τὰ κάτω, ἔχει δὲ προσδεδεμένον λεπτὸν σχοινίον ἐσκευασμένον εἰς βρόχον, ὅστις συλλαμβάνει ἐκ τοῦ λαιμοῦ τὰ πτηνά. Συνών. βρόχος.

άδροβύζα ἐπίθ. θηλ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. βρύζα.

Ἡ ἔχουσα θηλὰς ἀδράς, μεγάλας. Πρ. ἀδρόβρωγος.

άδροβωλίζω Καππ. (Σινασσ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδρόβρωλος.

Χωρίζω διὰ κοσκίνου τοὺς ἀδροὺς βώλους ὀσπρίων ἢ σιτηρῶν.

άδροβρωλο τό, Κρήτ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀδρόβρωλος.

Συνήθως πληθ., τὰ μετὰ τὸ κοσκίνισμα ὑπολείμματα ἀδρῶν βώλων.

άδρογαλη ἐπίθ. θηλ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. γάλα.

Ἡ αὗτὴ προβατῖνα, τῆς ὁποίας αἱ θηλαὶ τῶν μαστῶν ἐκ φύσεως ἔχουν μεγάλας ὀπάς, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκρέει κατὰ σταγόνας τὸ γάλα χωρίς νὰ τὸ ἀμέλεῃ τις.

άδροκαμωμένος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ καμωμένος μετοχ. τοῦ ζ. κάνω.

Οἱ ἔχων ἀδρὰ χαρακτηριστικά. Συνών. ἀδροκάμωτος, ἀντίθ. ψιντροκαμωμένος, ψιντροκάμωτος.

άδροκάμωτος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ ἀμάρτ. ἐπίθ. καμωτός.

Ἄδροκαμωμένος, ὁ ἴδ.: Ἀδροκάμωτον μωρόν.

άδροκούκηι ἐπίθ. οὐδ. ἀμάρτ. ἀδροκούτοιν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. κουκήι.

Τὸ ἔχον ἀδροὺς κόκκους, ἐπὶ δημητριακῶν καὶ δὴ σίτου: Σιτάριν ἀδροκούτοιν.

άδροκουλ-λουπιά ἡ, Κύπρ. ἀγροκουλ-λουπιά Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. κουλ-λουπιά.

Οἱ τύπ. ἀγροκουλ-λουπιά τροπῇ τοῦ δροῦ εἰς γρ. συνήθει ἐν Κύπρ.

Ἄδρὰ σταγῶν βροχῆς: Ἐπ-πεσεν μιὰ ἀδροκουλ-λουπιά ποὺ τὸν οὐρανόν.

άδρολύκωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδρελύκωτος Νάξ. (Απύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δρολυκωτὸς < δρολυκών κώνω.

Οἱ μὴ καταποθείς, ὁ μὴ καταβροχθισθείς: Τρεῖς ὁρεῖς εἶναι ποὺ τὸ πίνει καὶ εἰν' ἀδρελύκωτ' ἀκόμα τὸ μισό.

άδρομα ἐπίρρ. Μ. Εγκυκλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρόμος.

Χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸν τόπον του, τὸν δρόμον του, ἀτόπως, ἀπρεπῶς: Ἀδρομα τό καμες αὐτό. Συνών. ἀτοπα.

άδρομάλλης ἐπίθ. Λεξ. Βλαστ. Οὐδ. ἀδρομάλλικο Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. μαλλί.

Οἱ ἔχων τρίχωμα ἀδρόν, συνήθως ἐπὶ ζῷων ἔνθ' ἀν.: Ἀδρομάλλικο ἀρνί - πρόβατο Κρήτ. Πρ. ἀδρότριχος.

άδρομηλο τό, Νάξ. ἀδρόμηλο Κρήτ.

Ἔσως ἐκ τοῦ ὑδρο- θέμ. τοῦ οὐσ. ὑδωρ καὶ τοῦ οὐσ. μῆλο. Πρ. ἀδρανεμέλος.

1) Ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου φοδακινέας τῆς λειοκάρπου (*persica laevis*) τῆς τάξεως τῶν φοδανθῶν (*rosaceae*) Νάξ. 2) Πουρνέλλα μεγάλου μεγέθους, καρπὸς ποικιλίας τῆς πουρνελλεᾶς τοῦ γένους τῆς προύμνης (*prunus*) τῆς τάξεως τῶν φοδανθῶν (*rosaceae*) Κρήτ. [**]

άδρομος ἐπίθ. Μ. Εγκυκλ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. δρόμος.

Οἱ μὴ ἔχων τὸν τόπον του, τὸν δρόμον του, ἀπρεπῆς: Ἀδρομα φερσίματα. Συνών. ἀτοπος.

άδρομούτσουνος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. μουτσούνα.

Οἱ ἔχων ἀδρόν, χονδρὸν πρόσωπον: Ἀε τὸν ἀδρομούτσουνον, μανιέραν ποῦ κρατεῖ! (ἴδε τὸν ἀδρομούτσουνον, ὑπεροφάνειαν ποῦ δεικνύει!)

άδροπετσγάζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρόπετσος.

Καθίσταμαι τραχὺς κατὰ τὴν ἐπιδερμίδα: Ἀδροπετσγάζων τὰ μοῦτρα μου - τὰ χέρια μου. Ἀδροπέτσασεν ἡ κακομούρα ἀπὸ τὴν γακοπάθησι.

άδροπετσος ἐπίθ. Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. πετσο.

Οἱ ἔχων τραχεῖαν ἐπιδερμίδα.

άδροπολογοῦμαι ἀμάρτ. ἀδροπολοοῦμαι Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιδρο. ἀδρὸν καὶ τοῦ ζ. ἀπολογοῦμαι.

Ἀπαντῶ μεγαλοφάνως, προκλητικῶς, ὁργίλως: Ἐγὼ συντυχάν-νω σου χαμηλὰ χαμηλά, ἐσού είντα ἀδροπολοέσαι, γυρεύκεις καφκᾶν; (καβγᾶν). Πρ. ἀδροσυντυχάνω.

άδρορρωγος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδρόρρωβος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδρός καὶ τοῦ οὐσ. ρῶγα.

1) Οἱ ἔχων ἀδρὰς φᾶγας, ίδιας ἐπὶ σταφυλῶν: Σταφύλιν ἀδρόρρωβον. 2) Οἱ ἔχων μεγάλας θηλὰς τῶν μαστῶν, ἐπὶ αἰγός ἡ προβατίνας. Πρ. ἀδροβύζα.

άδρος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Καππ. (Σινασσ. Σίλατ. Φάρασ. κ. ἀ.) Πόντ. (Άμισ.) ἀρδός Καππ. (Σίλατ.) ἀρδός Κύπρ. ἀρδὲ Τσακων. ἀτὲρ Τσακων. ἀτέρερ Τσακων. ἀρδὲς Δ. Κρήτ. ἀρδόντες σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. κ. ἀ.) ἀρδόντες Νάξ. (Απύρανθ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδρός. Τὸ ἀδρὸν καὶ μεσον. Διὰ τὸν σχηματισμὸν του ίδ. ΓΧατζιδ. MNE 2,13.

1) Πυκνός, ἐπὶ χόρτου Αντικύθ. Δ. Κρήτ. 2) Μέγας Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Καππ. (Σινασσ. Φάρασ.) Στερελλ. (Λαμ.) Τσακων. κ. ἀ.: Ταύρισαν τὸν ἀδρὰς τὰ μαχαίρες (έτραύι-

